

A 2668

1920. évi XVIII. t. c. és az aq-
nárédekképviselet határozata.

169 szám.
926 27

Bizálatra ajánlik:

autóolt is
Dr. Illyés Gy. V. G. G. G.
professzor urunk
Debrecen, 1926. december 2. r.

Dr. Illyés Gy.
r. i. G. G. G.

Fogtudományi doktori értekezés a ma-
gyar közigazgatási jogból.

Illyés Gy.
Dr. Illyés Gy.
Dr. Illyés Gy.

Írta:

Dr. Izabó Andor.

Előzetes.

Dr. 1926 dec. 2.

Hajduság, 1926.

Dr. Illyés Gy.

Forrásmunkák:

Bozóky Ferenc: Közgazdasági politika. 1923.

Buday László: Agrárpolitika. 1922.

Csöxtelji Nagy László: A mezőgazdasági kamrák és a mezőgazdasági munkások. 1921.

Csöxtelji Nagy László: A mezőgazdasági munkáskérdés Magyarországon. 1921.

Heller Farkas: Magyarország szociálpolitika. 1923.

Marffy Ede: Magyar közigazgatási és pénzügyi jog. 1925.

Az 1920. évi XVIII. t. c. és az agrár
érdekképviselet hazánkban.

Az egyazon foglalkozásnak szex-
verkedése, avéből hogy közös érdekeiket
megvédjék és előmozdítsák a legna-
gyobb mértékben jogult. És - habár az
„érdekképviseletek”-ről az iparban rok-
tunk gyakrabban hallani, azt kell mon-
danunk, hogy különösen a mezőgaz-
daságban bír ennek megteremtése
igen nagy jelentőséggel. Ennek az
a magyarázata, hogy a gazdák tá-
rulás, következés nélkül már azon
nagyfokú szétzórtságánál fogva is,

mely foglalkozásuk következménye,
sokkal nagyobb hátrányban marad-
nának más termelő rétegekkel
szemben. Ennek a szervezkedés-
nek a fontosságát már korán fel-
ismerték az agráriusok s ezért
van az, hogy efféle szervezések-
kel már jóval régebben találko-
zunk a mezőgazdaságban, mint
az iparban és a kereskedele-
ben.

Étszervezésben annak is-
mertetését tűztem ki célul, hogy
a magyar közigazgatási jogban
miképpen szabályoztatott az ag-
rar-társadalom érdekeinek kép-

viselete s itt természetesen az em-
nek történetében elsőrendű jelen-
tőséggel bíró 1920. évi XVIII. törvények-
ket ohajtom tárgyalni. Mielőtt azok-
ban ebbe belekérdeznék, vélemé-
nyem szerint előzetű lesz az ag-
ráriusok szövetségének, érdek-
képviselőitük szeméjének történe-
tén végig tekinteni.

A mezőgazdasági érdekkép-
viseltek gondolata először Porosz-
országban öltött testet.* A XVIII.-XIX.
században keletkeztek - igaz hogy
még csak szóróanyagosan vidéki
gazdasági egyesültek, a XIX. szá-
zadban pedig annyira megerő-
*

* Вильям: 209. н.д.

sődtek, hogy ez az eszme más ál-
lamokban is csakhamar követők-
re talált. Fő rendelkezésük kez-
detben az volt, hogy a mezőgazda-
sági kultúra előbbrevitelében mű-
ködésük közre az üzemi tech-
nika új eredményeinek tagjaik előt-
való feltárásával. Az üzemi tech-
nika alatt itt nem csak a tek-
melés produktivitását közvetle-
nül előbbre vivő eljárásokat értjük,
de a közös károsodás ellen való
védekezés módját is. Hogy vég-
ből a gazdák egyesülteket ala-
kítottak, azt megmagyarázza
annak felismerése, hogy a mező-

gazdaságban a technika fejlesztése és ennek közkinccsá tétele közös érdeknek tekinthető, nem úgy, mint az iparban, ahol feltéve őrzik a technika minden új vívmányának titkát.

Midőn azonban a gazdák asszociációja ebből a célból megtörtént rájöttek arra, hogy tömörülé-
nik által nemcsak a termelés fejlesztését, de más közös érde-
kek előmozdítását is elérhetik
és így mind-több és több megvalósí-
tandó feladatot vettek fel a gaz-
dasági egyesületek programjuk-
ba. Különösen azóta kezdtek

mindinkább szélesebb körre kiterjedni, mióta a tengerentúli eredményes verseny nagyon leso-
pította az aprárcikk árát s így
szertelelt csökkentette ezek a ter-
melési ágak a jövedelmességét.
A mezőgazdasági hitel kérdése, a
terményárak jobb kialakításának
problémája, az aprártársadalomra
nehezedő terhek csökkentése ke-
replenek már céljaik körébe, nem
annyira a termelési technikával
összefüggő problémák, s különö-
sen agresszívvé teszi őket annak
belátása, hogy a többi termelési
ágakban mennyire megelőzte

Őket az érdekek együttes előmozdítására hivatott szervezkedés. Nyilvánoság elé lépnek az egyesületek akkor, nem befelé végeznek tevékenységet, de törekvéseiknek a sajtóban és nyilvános gyűléseken is mindinkább hangot adnak. Ezzel azután az agrármozgalmak politikai térre csapódtak át. Németországban egyenesen két hatalmas tábor keletkezett: a Bauerverein és a Bund der deutschen Landwirte, melyek éles küzdelmeket folytattak politikai téren is nem csak az ipari érdekeket képviselő egyesültekkel, hanem

egymással is. Lunkájuk nem is maradt eredmény nélkül. A következetes intézkedés fellelőtése, a kedvezőtlen mezőgazdasági hitelek konverziója, a mezőgazdasági hitel szerzetésének kiépítése s mind e tereken a nagy mérvű állami támogatás és beavatkozás ezen gazdasági egyesületek szivós küzdelmének eredménye. Ugyancsak ők értek el igen nagy eredményeket az agrároánok emelésé, vagyis a kegyeren tuli verseny ellen való védekezés terén.

A mezőgazdasági érdek-

képviselések kezdetben teljesen szabad társuláson alapultak. Ezeknek még volt az a nagy előnyük, hogy az érdekek védelmében igen nagy mozgékonytápot tudtak kifejteni, élénk működésük volt s gyorsan tudtak a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodni. Hátrányuk volt azonban az, hogy igen fontos kérdésekben a vélemények eltérése folytán működésükre az ellentétek bénítólag hatottak. De még jobban voltak érzékelők hátrányaik a köz szempontjából. Az érdekképviselések erejének növe-

Kedőre azt eredményezte, hogy azok az állami akaratra nem egyszer a közérdek szempontjából előnyösnek nem mondható módon érintették befolyásukat s annak irányítása sokszor töltik származott. Az államnak természetesen védekeznie kellett ez ellen s a védelmet abban találta meg, hogy maga teremtesse az érdekképviseltek számára új formákat, melyek függőségi állapotot teremtenek az állammal szemben s biztosítják az állam teljes respektusát. Egyrészt ez a körülmény indo-

kolja az érdekképviseletek ügyé-
be való állami beavatkozást,
másképp pedig az a körülmény,
hogy a szabad egyesületek inkább
tesz be lépés folytán alakulván meg,
nem ölték fel a mezőgazdasá-
gi népesség egyetemét nem is vol-
tak tehát a mezőgazdasági érde-
kek egyetemes és igazán hivatott
képviseelőiül tekinthetők.

Minden okok eredményez-
ték azon állam részéről a hiva-
talt, kényzeregyesülcseken alapuló
érdekképviseletek megteremtését.
A hivatalos érdekképviseletek kü-
lönösen arral a nagy előnnyel

bírnak, hogy kötelezőleg egyentén
kebelükben a termelési ár, vala-
mennyi érdekeltjét, azok érdekei-
nek minden árnyalatát, alkal-
masak tehát arra, hogy az érde-
keket ne esetleg megoldalván, de
hívén képviseljék. Mindenesetre
megvan azokban ezzel szemben
az az érezhető hátrányuk, hogy
az érdekképviselőbe belekegye-
rzett tagok - ép a kegyezes foly-
tán semmi érdeklődést nem tanu-
sítanak az egyesület iránt és a-
mellek az is bizonyoságot szolgáltat
maga után, hogy az egyesület
tagjai a legkülönbözőbb, egymás-

sal nem egyszer és elentétlen
álló elemekből: pl. kisbirtokok-
ból és nagybirtokokból állanak.

Így újabbán kétféle érdek-
képviseletet találunk minden
államban, egyrészt hivatalos és
kényzeregyesülésen alapuló álla-
miilag szervezett érdekkepvise-
letet, másrészt az ezek mellett
megmaradt szabad érdekkepví-
seletet. Hogy ez utóbbiak meg-
maradtak azokban az államok-
ban is, ahol a hivatalos érdekkepví-
selet intézménye megerem-
tetett, az teszi érthetővé, hogy min-
dig maradnak - bármily kevesen

is olyanok, akik a hivatalos érdekeképviselői melékkelésével nem tudnak megbarátkozni s külön kezvekednek, bízva abban, hogy az általuk kitűzött cél erős tábot fog mellettük ösztöborozni.

A mezőgazdasági érdekeképviselők legnagyobb szerephez Németországban jutottak, a francia mezőgazdasági kamarák azéért kisebb jelentőségűek, mert ezeknek inkább csak helyi tanácsadás a szerepük.

Az egész világ gazdasági életének ösztönözésével, mai ösztönözésével jár együtt az a

következmény, hogy a háború után a világ összes érdeképviseletai megkísérelték az agrárérdekek nemzetközi érdeképviseletét megteremtetni az u. n. „Föld internacionalé”-ban.

Ezme általános jellemzés után a magyarországi fejlődést kísérlem meg nagy vonásokban bemutatni. Hazánkban nem mondható újnak a mezőgazdasági érdeképviseletek eszméje. Az 1830-as évek elején ujjaszülető országban ez az eszme is megvalósult. A legnagyobb magyar: Tölgényi István gróf volt az, aki az első

mezőgazdasági egyesületnek alap-
ját megalapította. 1830-ban alakult
meg az első ilyen természetű
egyesülés "Leattenyésztő" társaság
név alatt. 1835-ben a Magyar Ország-
os Gazdasági Egyesület nevet kap-
ta, később pedig a még ma is
használt Országos Magyar Gazda-
sági Egyesület név alatt folytatva
működését, mely egyrészt a mező-
gazdasági kultúra fejlődésére, más-
részt a mezőgazdasági érdekek
képviselésére irányul. Az egyesü-
let hosszú működése alatt igen
sok eredményt ért el, kiállítás-
sok, gépbemutatók által, nagy

kiadó és lapvállalatának meg-
teremtésével - melynek általánosan
elterjedt kiadványa a "Köztelek" c.
lap - nem különben ankétjaival,
bizottsági üléseivel, propagandájá-
val egyaránt nagy eredményeket
ért el az agrárérdekek képvisele-
te terén. Tagjainak száma 1920-
ban 7788 volt.* Az egyesületnek öt
szakosztálya van, melyekben helyek-
kednek el: 1896 óta a Gazdasági
Egyesületek Országos Központja és
1920-óta a Falu Szövetség.

Főleg a kisbirtokosok érde-
keinek előbbrevitelére alakított
1896-ban a Magyar Gazda Szövetség

* Budapest: 2 írt. oldal.

mely főképpen a növekedési gondolat minél szélesebb körben való elterjesztését, másrészt a helyes birtokpolitika előnyösülését célozza működésével. Vidéki gazdakörök központja ez az egyesület, melynek taglétszáma 1916-ban meghaladta a 300.000-et. Szaklapja a Magyar Gazdák Szemléje és a Gazdakövetség elosztott területeinken szintén nagy és régebben már eredményekkel működő agrárostervezetek vannak. Ezek az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület és a Délvidéki Földművelők Egyesülete. Az idegen uralom sajnos

így megvénytva ezeknek nagy jelentőségű működését.

Égész sora van a fentemlített nagy általános egyesületeken kívül az egyes különös érdekek szervezeteinek. Hogy csak a fontosabbakat említsük, ilyenek: Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület, a Baromfitenyésztők Országos Követsége, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Következetek Követsége, a Magyar Földbérlok Követsége stb.*

Ezek mellett a szabad érdek-képviselések mellett 1920 óta működnek mint hivatalos érdekképviselések a mezőgazdasági bizott-

* Borók: 99. oldal.

ságok és a mezőgazdasági kamara-
rák, melyeket a mezőgazdasági ér-
dekképviselőtről szóló 1920 évi XVIII.
törvények teremtett meg. A hábo-
ru után megesappant gazdasági élet
 fokozott mértékben élte ki azo-
kat az eleutéket, melyek már
régen élnek a birtokosok és mun-
kások körében. Az érdekeleuték
eliminálása a törvény fő célja. Avál-
tal óhajtja ezt megvalósítani, hogy
egyszerű szervezetben akarja ösze-
hozni a munkásokat és a munka-
adókat.

A törvény lépcsőzetes szervezet
utján országos, vidéki és helyi nek-

veit teremti meg a mezőgazdasági érdekképviseletének. Ezen helyesen választja egymástól az ellen-
tétes érdekű elemeket s úgy építi
fel az egyes szervezet, hogy azokban
külön képviseletet biztosít minden
egyes réteg számára.

Legalsó fokozatú érdekkép-
viseletként a községi mezőgazda-
sági bizottságokat rendeli megala-
kitani a törvény, mégpedig a követ-
kezőképen: Minden községben az
érdekképviseleti választásra jog-
sult elemek öt csoportba iratnak
fel.

A választásra való jogosultság

feltételei:

1. a község határában birtok, haszn. bélet vagy hasznélvezet vagy

2. betöltött 24. év azoknál, akik mezőgazdaságban állandóan alkalmazva vannak, vagy mint cselédek, gazdasági munkások állandóan ott dolgoznak.

A választásra jogosultaknak öt csoportja van.

1. munkások és cselédek;

2. akiknek birtoka 10 kat. holdnál kisebb;

3. akiknek birtoka 10-30 kat. holdnyi;

4. akiké 30-100 holdas;

5. akinek 100 holdon felül van.

Írták a fentiek szerint választásra jogosítván eke jogukat személyesen vagy meghatalmazott útján gyakorolják. A mezőgazdasági bizottság tagjainak száma a választók számától függ. Ha ez 500 nál kevesebb, a bizottság 10 tagból, ha 500-1000, a bizottság 15 tagból, ha 1000 nál több 20 tagból és ugyanannyi póttagból áll. Mindegyik választói csoport a bizottsági tagok egy ötöd részét választja.

Kérdés kié van passiv választói jog? A törvény szerint megválasztható mindenki, aki-

nek aktív választó jóga van, ha
nem áll gránuság, gondnokság, eső-
alab, politikai jógai felfüggesztve
mincsenek, büntett vagy mephatá-
rozott vétség miatt elítélve mincs.
A választás nyíltváros, de ha az
illető választói csoport tagjainak
legelőbb egy tízede kívánja, úgy
titkos.

A mezőgazdasági bizottságnak
a választott tanácsok kívül hivatal-
ból is vannak tagjai, úgy a bíró,
a jegyző, a gazdasági ismétlődő iskola
vezetője, városokban a tanács egy
tagja és a törvényben felvett
közhivatalok vezetői; nagyközségek

ben a legeltetési társulatok, köz-
biztonságok elnökei.

A járási mezőgazdasági bizot-
ság a járáshoz tartozó községek me-
zőgazdasági bizottságainak nyárból
választás útján alakul, hivatalból
tagjai a főszolgabíró, a gazdasági
felügyelő és bizonyos földművelésü-
gyi miniszter által kijelölt állami
hivatalok vezetői.

A vármegyei mezőgazdasági
bizottság a járási mezőgazdasági
bizottságokból választás útján ala-
kul, hivatalból tagjai az alispán
és bizonyos, a földművelésügyi mi-
niszter alá tartozó állami hiva-

talak vezetői a gazdasági egyesületek és a mezőgazdasági munkásegyesületek elnöke. A török választása 6 évre szól.

6. rész felsorolás után időről időre speciális szempontból méltatva a törvény ezen intézkedéseit.

A 4. szakasz írja elő a kamara felépítését. Ebből a paragrafusból láthatjuk meg, hogy minő demokratikus elveken épül fel a mezőgazdasági kamarának egész szervezete. Ohyan demokratikus felépítésű kamara lehet nincs, mint a magyar. A választásra és a választatásra jogosultak öt csoportba tar-

toznak, amelyből négy csoport a kávé
holdon aluli mezőgazdasági népessé-
gre esik és csak egy csoport esik
a kávé kat. holdnál nagyobb kate-
góriákra. A kamarának ez a felé-
pitése az egész vonalon piventerül.
Ugyanez az öt csoportos teremtés vágy-
adó a községi, járási és vármegyei
mezőgazdasági bizottságok megalako-
tásánál, valamint a kerületi mező-
gazdasági kamara megszervezésé-
nél is. A 4. szakasz első pontja elői-
ja, hogy választásra jogosult a mező-
gazdasági munkás, család és egyéb
gazdasági alkalmazott, aki a további
csoportokba nem tartozik.

A választottakon kívül - ismétel-
ten hangsúlyozzuk, a törvény köte-
lezően írja elő, hogy mindenik
kategória képviseltetés - hivatal-
ból tagjai a kamarának az egy
vármegye területére kiterjedő
mezőgazdasági munkásegyletek-
nek egy elnöke és egy vezető tiszt-
viselője. A kamarák feladatánál
is hangsúlyozza a törvény a mező-
gazdasági munkások érdekeinek
képviseletét. És az indokolásban
még is mondja, hogy a szabad tá-
rsulás alapján létrejövő különféle
gazda- és munkás-társadalmi szer-
vezetekkel a kamaráknak ápolnia

kell az önzeköttest, azok működésére felüffalni, azokat irányítani és támogatni, közérdekű szervezkedéseiket elősegíteni.

A törvény egy jelölés juttatást állít fel, midőn kimondja, hogy a kamarának azok a tagjai, akik a mezőgazdasági munkások és családok csoportját képviselik, a mezőgazdasági munkásságuk tárgyalására külön szakszövetség alakítását kívánhatják. Ekkor a szakszövetség csak a mezőgazdasági munkások és családok csoportját képviselő kamarai tagokat lehet beválasztani és üléseire meg-

hívni." E paragrafusról az inoklás azt mondja, hogy „amíg az intézkedés érinteni látszik a kamárának egyetemes érdekeket képviselő jellegét, a munkások érdekes csoportjának mégis meg kell adni munkát a jövőre. A nagyobb műveltség, a nagyobb tárgyalási készség és társadalmi fölcény korlátozza a munkás- és családtagokat, hogy akkor, amikor a köztük és munkaadójuk között való alkalmaztatási viszony tárgyalása fogor kezdesben, azok jelentésében feszélyezetlenül kifejték álláspontjukat. Hevesebb tehát, ha mód adatik

a munkásság és családok képviselői-
nek, hogy külön alakzatokban ma-
guk beszéljék meg a nekik vonat-
kozó kérdéseket.

A törvény 34. és 35 §-ai tartal-
maznak még intézkedéseket arra
nézve, hogy a mezőgazdasági mun-
kásságnak az érdekei a kamara
részéről mennyiben vesződök figye-
lemben. Kimondja ugyanis a törvény,
hogy a mezőgazdasági kamarák a me-
zőgazdasági munkás-egyletekkel "kü-
lönösen" szorosan összeköttetésbe lépnek és
a gazdaságszervezés, valamint a gaz-
dasági munkások további közérde-
kü szervezkedését elősegítik.

A fenti elvek érvényesülésének az Országos Mezőgazdasági Kamara felépítésénél is, ahová minden kerületi Kamara tíz rendes és tízenöt póttagot választ és pedig olyképen, hogy mindenik érdekelt-ségi csoport egyenlően képviselve legyen.

A fent idézett törvényből világosan látszik tehát, hogy a törvényhozás a legnagyobb jóakaratból, megértéssel és a demokratikus elvek érvényesítésével igyekezett a törvényt megalkotni. Igaz ugyan, hogy a törvénynek életet a végrehajtás ad, de ha a magyar mező-

gazdasági munkás- és vezetőtesték
azzal a fenntartás nélkül való
bizalommal, a közös cél érdekében
kifejtendő energiával és mindany-
nyunkat, egy 'Csoukarszágban élő'
magyarokat önzefűző érzelmű, gas-
dasági és egyéb körökkel mege-
rőltetett önzetartással fog a munka-
hoz, akkor mindkettő javára eredmé-
nyet lehet elérni.

A mezőgazdasági kamá-
rák részt kívánnak venni min-
den olyan társadalmi vagy ható-
sági kezdeményezésben, amely a
mezőgazdasági munkásságot vala-
milyen vonatkozásban érinti. Ha

panaszal fordulnak bármely ügyben a kamarához, azok ügyeinek érdekében illetékes helyeken eljárni és jópof kívánságaik kielégítését elősegíteni.

A földművelésügyi minisztérium munkügyi osztályával is megvan a mezőgazdasági kamaráknak az állandó összeköttetésük s lehetőleg minden ilyen irányú kezdeményezésbe igyekeznek bekapcsolódni.

A mezőgazdasági kamarák a törvény rendelkezéseinek megfelelőleg tanulmányozzák a kamara területén a munkanélküliséget és

és a munkásokéüliséget. Termékes
vizsgálásokkal, adatgyűjtéssel igye-
szik megállapítani, hogy van-e
valóban és milyen mértékben mun-
kásokéüliség és hogy mik ennek
az okai és mint lehetne azon
segíteni és hogyan lehetne a
kényérüekül maradt mezőgaz-
dasági munkósság téli megél-
tetését biztosítani.

Ebben az ügyben a Magyar
Gazdaságkövettséggel karöltve dol-
goztak már eddig is a kama-
rák, az eddig szerzett adatok
alapján a következő megállapi-
tás tehető:

A kamarák által beszerzett információ alapján valószínűnek kell elfogadnunk azt a tényt, hogy a kisbirtokok nagy része idegen munkások nélkül igyekszik előévezni 1918 évi mezőgazdasági munkáját. Ennek oka az információk szerint az, hogy a munkások természetben való fizetést kérik, ami szerintük igen sokra megy. Emellett a munkások nagy része rosszkindulatú, követelőző, a munkateljesítményük menete mögött marad a régi-úrnak is a kisbirtokos gazda jelenlegi munkateljesítményének.

A munkások erre mellozeseinek káros hatása abban mutatkozik, hogy egyes kisgazdók nem tudnak a szükséges munkaelőhíányában egyes nagyon is időkötött munkakkal rendszer időben elkészíteni, ami miatt a mostani keszélyes időjárás miatt igen gyakran károkat kénytelenek szenvedni. Érezhető még ennek a hatása abból a szempontból is, hogy oly munkák végzése, ahol egyébként férfi-munkaelőre volna szükség, női- vagy gyermekmunkát alkalmaznak, ami

természetszerűleg a munka jó elvégzésére lényeges befolyással van.

Iok helyen a valóban meglevő munkanélküliség és a kereset hiánya miatt való nélkülözések, sajnos, olyan szellemiényekre ragadtak a munkásait, melyek a társadalmi rend és béke megbontásának minősíthetők.

Ami most már azt a kérdést illeti, hogy minő lépések volnának teendőek a munkanélküliségben rejlő veszedelem elhárítása céljából

és hogy miként áll valóban a helyzet, arra vonatkozóan az alábbiakban nyújthatunk tájékoztatást.

Mindenekelőtt megállapítandó, hogy a munkanélküliség szempontjából két kategória különböztethető meg: 1. amelyik nem akar dolgozni (mert ilyenek is vannak), 2. amelyik nem kap munkát.

Megállapítható, hogy a földmunkások nagyrésze békén külföldre vagy a most megszállt területekre ment munkára, ami azonban ma nem

lévén lehetséges, ezek is a
mexögazdasági-munkanél-
küliek számát növelik.

A beszerzett adatok
alapján viszont az is megál-
lapiható, hogy ha van mun-
kanélküli, van is pedig
nagy mértékben, munkásnékü-
liscó is. A munkások nagy ré-
szre ma könnyebb uton akarja
megélhetését biztosítani és mi-
kább nem megy munkára, ha
az általa kívánt vagy a szak-
szervezet által részére előírt
összeget nem fizetik meg neki.
Egy szenteni gazda ezt írja: „tíz-

ta meggyőződése, hogy nem a munkaalkalom hiányzik, hanem a munkás nem akar dolgozni. Most nyátaban, amióta a szociálista képviselők bejutottak a nemzeti gyűlésbe, tapasztalható mindjobbán, hogy a munkások sokkal követelődzőbbek, mint azelőtt voltak".

Ha azonban ennek dacára azt állapítjuk meg, hogy tényleg van a falvakban - vagy legalább is azokon a vidékeken, ahol nagyobb tömegben élnek kúriások és mezőgazdasági munkások - munk-

Kancélküliség, akkor foglalkoz-
niunk kell a kérdéssel első-
sorban a társadalmi béke és
az állami rend megővése
érdekében.

A mezőgazdasági ka-
marák nemcsak a törvény a-
lagján, de a társadalmi béke,
a helyes szociális felfogás s a
nemzeti szempontok megővése
érdekében is minden mó-
dot és alkalmat megragad-
nak arra, hogy a mezőgazda-
sági munkásság helyzetén ja-
vítsanak. Ma természetesen
nem megy ez könnyen. Nem

lehet minden érdeket és igényt
 tökéletesen kielégíteni. Mind-
 nyájunknak kötelességünk
 várni, tünni a jobb jövőért. Ma
 csak az a követelés teljesít-
 hető, amely reális terepen maradjon
 és a rendelkezésre álló erő-
 közök figyelembevételével rea-
 mol. Legyen a mezőgazdasági
 munkánkban is erő, elszánt-
 ság, nemzeti érzés és lennon-
 dani, nélkülözni tudás, a-
 mint az a tisztviselőosztály-
 nál megvan és amint Né-
 metországban tapasztalható,
 akkor megerősítéssel jelen a ne-

lév helyzetén minden meg-
részéltatás nélkül át tu-
dunk haladni. -